

XVI WOJEWÓDZKI KONKURS Z GEOGRAFII

dla uczniów klas trzecich gimnazjów oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych
prowadzonych w szkołach innego typu województwa świętokrzyskiego

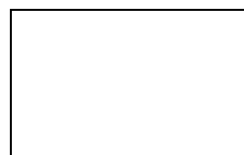
ETAP III – wojewódzki

6 marca 2019 r.

Godz. 10:00

Kod pracy ucznia

Suma punktów

Czas pracy: **90 minut**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **50 punktów**

Instrukcja dla ucznia:

1. W miejscu wyznaczonym wpisz swój kod.
2. Arkusz składa się z 14 stron i zawiera 25 zadań.
3. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź czy twój test jest kompletny. Ewentualne braki zgłoś Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Odpowiedzi zapisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
6. Pomyłki przekreślaj, nie używaj korektora.
7. Nie używaj kalkulatora.

Powodzenia!

Zadanie 1. (0-1p.)

Przyporządkuj podanym w tabeli współrzędnym geograficznym nazwy przylądków, które są najdalej wysuniętymi punktami stałego lądu Afryki. Wybierz spośród wymienionych i wpisz w odpowiednie miejsca do tabeli.

Nazwy przylądków: **Biały (*Ras al-Ghiran*)**, **Igielny**, **Zielony (*Almadi*)**, **Hafun**.

Lp.	Współrzędne geograficzne	Nazwy przylądków
A.	37°20'N; 9°45'E	
B.	34°50'S; 20°00'E	
C.	14°44'N; 17°25'W	
D.	10°25'N; 51°13'E	

Zadanie 2. (0-2p.)

Uzupełnij zdania, wpisując w odpowiednie miejsca nazwy wybranych, spośród wymienionych, obiektów geograficznych:

***Cieśnina Bab al-Mandab, Kanał Mozambicki, Cieśnina Gibraltarska, Zatoka Adeńska,
Morze Czerwone, Kanał Sueski, Cieśnina Ormuz, Zatoka Gwinejska, Morze Śródziemne.***

Żeglarze wybrali się w rejs wzdłuż wschodnich wybrzeży Afryki. Podróż rozpoczęli w Kapsztadzie.

Na początku rejsu płynęli wzdłuż Kanału (1) mijając największą wyspę

kontynentu. Po tygodniu opływając Półwysep Somalijski dotarli do Zatoki (2)

Następnie płynęli przez Cieśninę(3) i wpłynęli do Morza

..... (4). Zakończenie rejsu nastąpiło w Aleksandrii, do której

dotarli poprzez Kanał (5) i wody Morza(6).

Zadanie 3. (0-1p.)

Uczeń obliczył różnicę czasu słonecznego między miejscowością położoną w okolicach Madrytu ($40^{\circ}20'N$; $3^{\circ}40'W$) a miejscowością położoną w okolicach Tarnowa ($50^{\circ}00'N$; $20^{\circ}50'E$). Podkreśl prawidłowy wynik jego obliczenia spośród wymienionych.

A. 1h 38 minut

B. 1h 36 minut

C. 2h 38 minut

Zadanie 4. (0-2p.)

Wybierz i podkreśl poprawne wartości górowania Słońca na horyzoncie w dniu równonocy dla wymienionych miejscowości:

A. Kapsztad ($33^{\circ}55'S$; $18^{\circ}25'E$)

A. $18^{\circ}25'$

B. $33^{\circ}55'$

C. $56^{\circ}05'$

B. Paryż ($48^{\circ}52'N$; $2^{\circ}21'E$)

A. $48^{\circ}08'$

B. $41^{\circ}08'$

C. $87^{\circ}39'$

Zadanie 5. (0-2p.)

Wybierz i podkreśl poprawne wartości górowania Słońca na horyzoncie w dniu przesilenia letniego dla wymienionych miejscowości:

A. Kair ($30^{\circ}03'N$; $31^{\circ}14'E$)

A. $83^{\circ}23'$

B. $59^{\circ}57'$

C. $76^{\circ}05'$

B. Neapol ($40^{\circ}50'N$, $14^{\circ}15'E$)

A. $73^{\circ}23'$

B. $79^{\circ}57'$

C. $72^{\circ}36'$

Zadanie 6. (0-1p.)

Spośród wymienionych skreśl trzy państwa, przez które nie przebiega południk 0.

Norwegia, Portugalia, Hiszpania, Włochy, Wielka Brytania, Francja

Zadanie 7. (0-1p.)

Wymienionym nazwom pustyni przyporządkuj ich typy. Wybierz spośród wymienionych i wpisz poniżej do tabeli.

piaszczysta, pylasta, żwirowa, kamienista

Wielki Erg Wschodni	
Al-Hamada	

Zadanie 8. (0-2p.)

Skreśl błędne określenia zapisane pochyłym drukiem tak, aby powstały poprawne zdania.

Ważnym czynnikiem wpływającym na klimat Afryki są prądy morskie. Na klimat zachodniego brzegu Afryki Południowej ma wpływ ***zimny/ciepy*** Prąd ***Równikowy/Benguelski***. Natomiast na klimat wschodniego brzegu Afryki Południowej ma wpływ ***ciepy/zimny*** Prąd ***Mozambicki/Kanaryjski***.

Zadanie 9. (0-2p.)

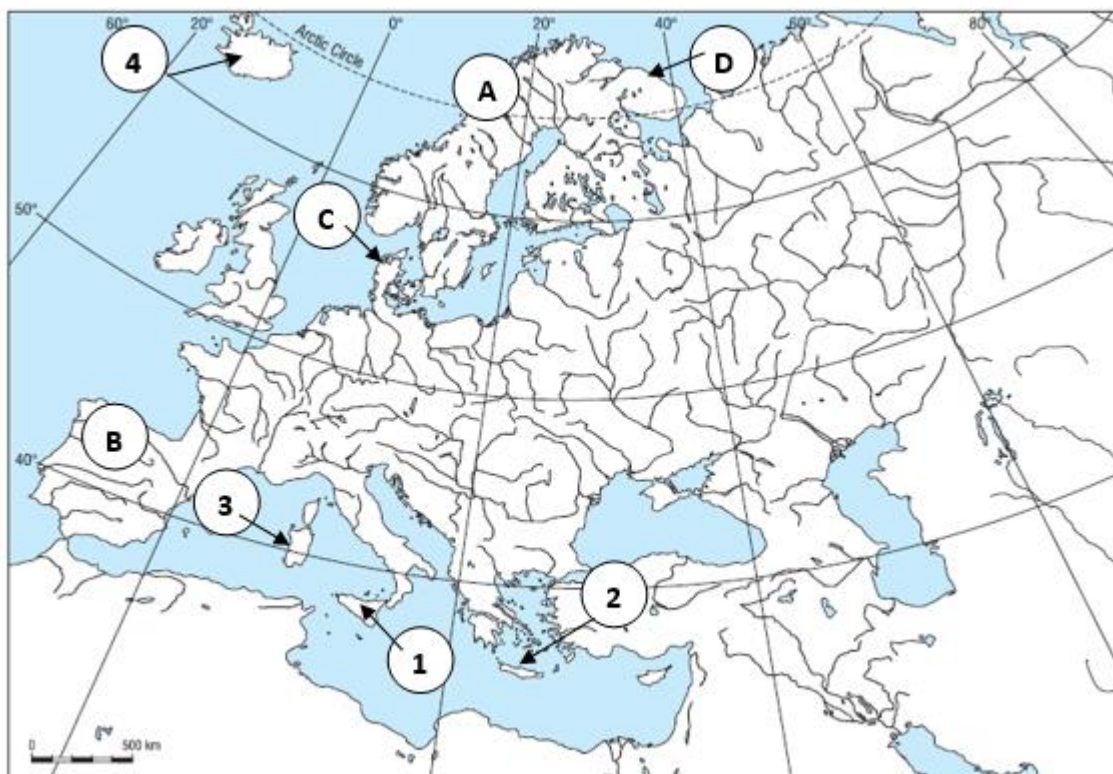
Znakiem „X” zaznacz dwa zdania zawierające poprawne informacje.

A.	Największą niziną w Europie jest Nizina Wschodnioeuropejska, a najwyższymi górami są Alpy.	
B.	Góry Kantabryjskie stanowią naturalną granicę między Półwyspem Iberyjskim a pozostałą częścią Europy.	
C.	W skład archipelagu Balearów wchodzi wyspy: Majorka, Minorka, Ibiza.	
D.	Peloponez jest największą wyspą grecką położoną między Morzem Jońskim i Morzem Egejskim.	

Zadanie 10. (0-3p.)

Na mapie konturowej Europy, za pomocą liter od **A** do **D**, oznaczono półwyspy oraz za pomocą cyfr od **1** do **4** oznaczono wyspy. Poprawne nazwy półwyspów i wysp wpisz do tabeli, wybierając ich nazwy spośród podanych.

Sycylia, Jutlandzki, Peloponez, Kreta, Iberyjski, Skandynawski, Irlandia, Islandia, Sardynia, Kolski

Źródło: Teraz Geografia, Toruń: Wydaw. SOP Oświatowiec, 2017.

Półwyspy		Wyspy	
A.		1.	
B.		2.	
C.		3.	
D.		4.	

Zadanie 11. (0-2p.)

Dunaj jest drugą pod względem długości rzeką w Europie. Wymień nazwy stolic państw europejskich położonych nad brzegami Dunaju w kolejności od ujścia. Wybierz spośród wymienionych:

Wiedeń, Praga, Bratysława, Budapeszt, Belgrad, Bonn, Sofia

A.	⇒	B.	⇒	C.	⇒	D.
----	---	----	---	----	---	----

Zadanie 12. (0-2p.)

Przy nazwach gór w Europie zaznacz za pomocą litery „A” góry orogenezy alpejskiej (młode góry fałdowe), a za pomocą litery „H” góry orogenezy hercyńskiej lub kaledońskiej (stare góry z paleozoiku).

A.	Karpaty	
B.	Góry Skandynawskie	
C.	Sudety	
D.	Apeniny	
E.	Alpy	
F.	Harz	

Zadanie 13. (0-1p.)

Wymienionym klimatom w Europie przyporządkuj występujące w tych warunkach klimatycznych formacje roślinne. Wybierz spośród wymienionych.

tundra, makia, step, tajga

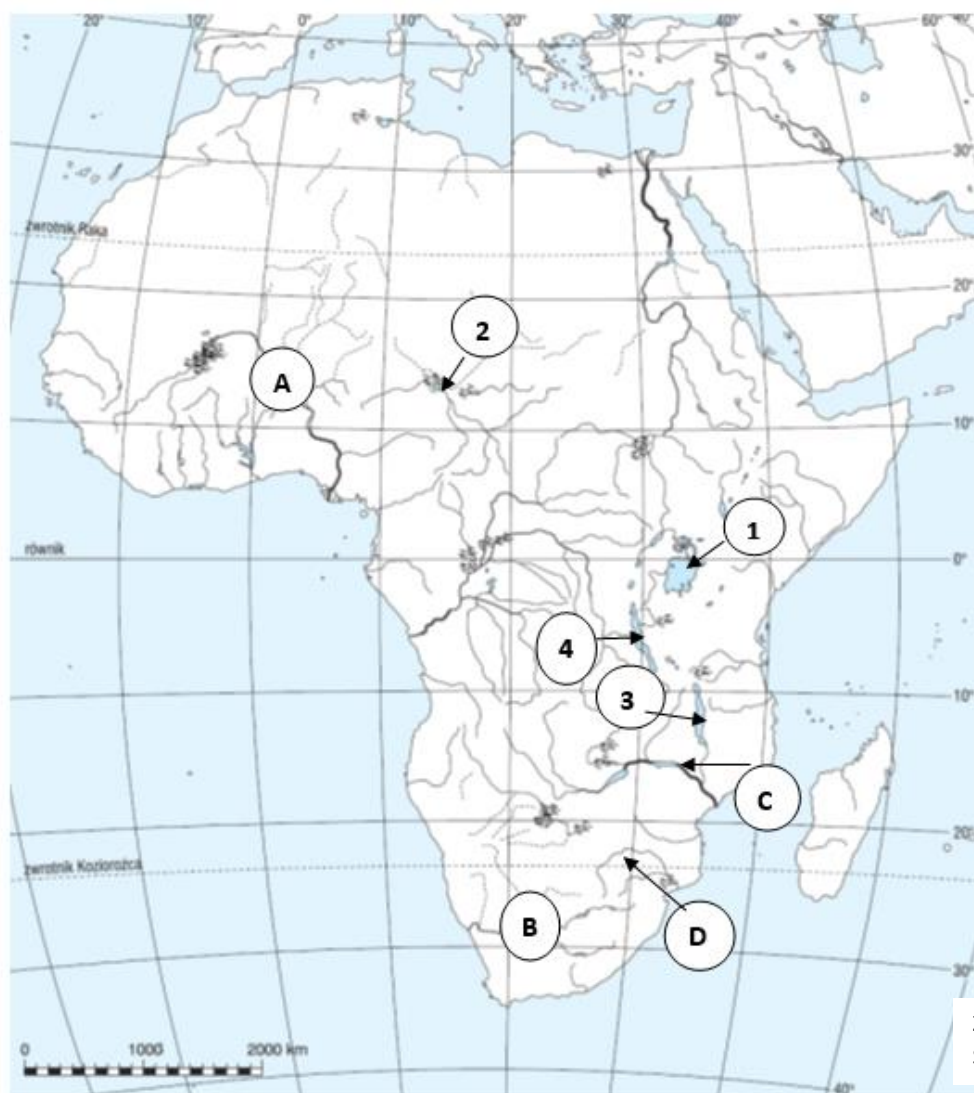
- A. Klimat podzwrotnikowy śródziemnomorski -
- B. Klimat umiarkowany ciepły kontynentalny -
- C. Klimat umiarkowany chłodny -
- D. Klimat okołobiegunowy subpolarny -

Zadanie 14. (0-3p.)

Na mapie Afryki oznaczono obiekty geograficzne: za pomocą liter od **A** do **D** oznaczono rzeki i za pomocą cyfr od **1** do **4** oznaczono jeziora.

Ich poprawne nazwy wpisz w odpowiednie miejsca w tabeli. Wybierz z wymienionych:

Niger, Tanganika, Malawi (Niasa), Czad, Zambezi, Wiktorii, Oranje, Limpopo

Źródło: Teraz Geografia, Toruń: Wydaw. SOP Oświatowiec, 2017

Rzeki		Jeziora	
A.		1.	
B.		2.	
C.		3.	
D.		4.	

Zadanie 15. (0-2p.)

W każdy okrąg na mapie, wpisz literę przyporządkowaną jednej z wymienionych jednostek geograficznych. Ich nazwy wybierz spośród wymienionych.

A - Kotlina Czadu

B - Góry Przylądkowe

C - Góry Atlas

D - Wyżyna Wschodnio-Afrykańska

E - Kotlina Kongo

F - Madagaskar

G - Kotlina Kalahari

H - Wyżyna Abisyńska

Źródło: Teraz Geografia, Toruń: Wydaw. SOP Oświatowiec, 2017.

Zadanie 16. (0-2p.)

Na podstawie opisów rozpoznaj ludy (plemiona) afrykańskie. Przy każdym opisie wpisz poprawną nazwę ludu (plemiona). Wybierz spośród wymienionych:

Zulusi, Papuasi, Masajowie, Berberowie

- A. Plemiona te stanowią ponad 25% ludności RPA. Jest to lud rolniczy, mówi językiem z grupy bantu. Plemiona te znane są z waleczności i wojowniczności. Ich zagrody nazywane są inaczej Kraalami.

Odpowiedź:

- B. Półkoczownicze plemiona zamieszkujące na obszarze Tanzanii i Kenii. Porozumiewają się w języku Maa. Ich wioski są w kształcie okręgu, a domu zbudowane są z drewnianej konstrukcji oblepionej błotem. Zajmują się głównie chowem bydła.

Odpowiedź:

Zadanie 17. (0-3p.)

W poniższych zdaniach skreśl błędne określenia tak, aby powstały zdania prawdziwe.

Diamenty/węgiel brunatny to surowce mineralne mające znaczenie w gospodarce Afryki. Udział w światowej produkcji wynosi około 50%. Bardzo duże zasoby tego surowca znajdują się w ***Demokratycznej Republice Konga/Sudanie***.

W rejonie ***Zatoki Gwinejskiej/wybrzeża Półwyspu Somalijskiego*** znajdują się duże zasoby ***ropy naftowej/węgla kamiennego***.

W Afryce funkcjonują duże elektrownie wodne. Jedna z nich zlokalizowana jest w ***Czadzie/Mozambiku*** na rzece ***Senegal/Zambezi***.

Zadanie 18. (0-2p.)

Spośród niżej wymienionych, skreśl nazwy czterech państw nie zaliczanych do Sahelu.

Mali, Algiera, Sudan, Somalia, Tunezja, Libia, Etiopia, Namibia, Czad

Zadanie 19. (0-2p.)

Duże znaczenie w gospodarce Afryki mają surowce pochodzenia roślinnego. Na obszarze Afryki znajduje się wiele cennych gatunków drzew i krzewów. Na podstawie poniższych opisów rozpoznaj gatunki. Przy każdym opisie wpisz poprawną nazwę, wybierając spośród wymienionych:

hebanowiec, kakaowiec, palma daktylowa, akacja

- A. Wiecznie zielona roślina rosnąca, także, dziko w wilgotnych lasach równikowych. Rośnie do wysokości 10-15m. Jej nasiona są wykorzystywane między innymi do wyrobu czekolady.

Odpowiedź:

- B. Dostarcza jednego z najcenniejszych na świecie drewna o charakterystycznym kolorze pochodzącym od nazwy tego gatunku. Ma zastosowanie do wyrobów stolarskich oraz w rzeźbiarstwie i szkutnictwie.

Odpowiedź:

Zadanie 20. (0-2p.)

Rozpoznaj obiekty turystyczne zlokalizowane w Afryce. Podaj nazwę obiektu. Wybierz spośród wymienionych.

Kilimandżaro, Wodospady Wiktorii, Park Narodowy Serengeti, Delta Okavango, Delta Nilu, Jebel Toubkal

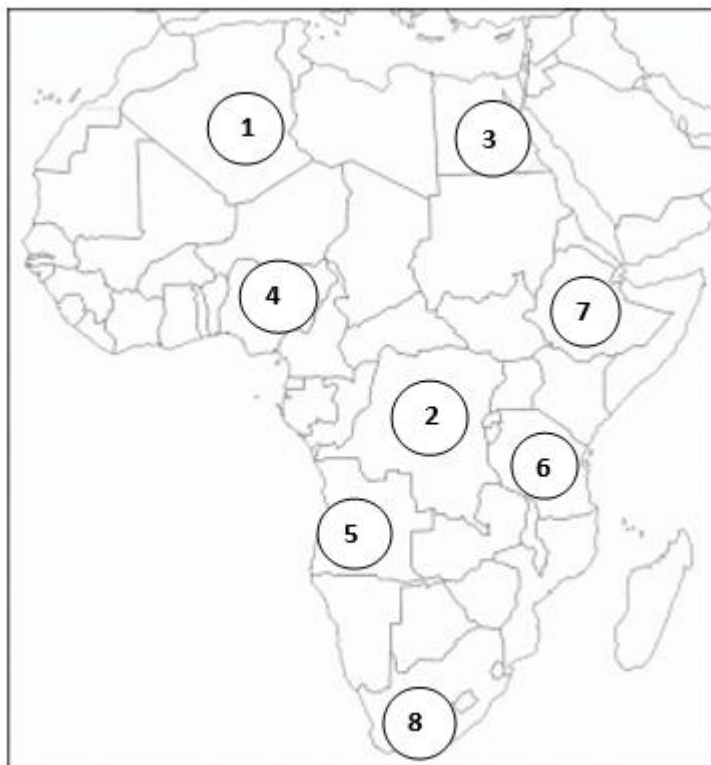
L.p.	Opis obiektu	Nazwa obiektu
A.	Góra w Tanzanii leżąca przy granicy z Kenią. Jest najwyższą górą Afryki i jednym z najwyższych samotnych masywów.	
B.	Znajdują się na rzece Zambezi, na granicy Zimbabwe i Zambii. Powstałe wskutek wlewania się wody z rzeki do szczelin tektonicznych.	
C.	Położony w północno-zachodniej Tanzanii, w centralnej części równiny, której nazwa stanowi część nazwy obiektu. Położony jest na wschód od Jeziora Wiktorii.	
D.	Jedna z największych w świecie delta śródlądowa rzeki, której nazwa pochodzi od nazwy rzeki. Położona jest na terytorium Botswany. Tworzy wielkie rozlewiska. Jest siedliskiem wielu gatunków ptactwa i innych zwierząt.	

Zadanie 21. (0-4p.)

Na mapie administracyjnej Afryki, za pomocą cyfr od **1** do **8**, oznaczono państwa. Wpisz do tabeli nazwy tych państw oraz nazwy ich stolic. Wybierz spośród wymienionych.

Państwa: *Egipt, Algieria, Republika Południowej Afryki, Tanzania, Angola, Nigeria, Etiopia*
Demokratyczna Republika Konga

Stolice: *Algier, Pretoria, Luanda, Dodoma, Abudża, Kair, Kinszasa, Addis Abeba*

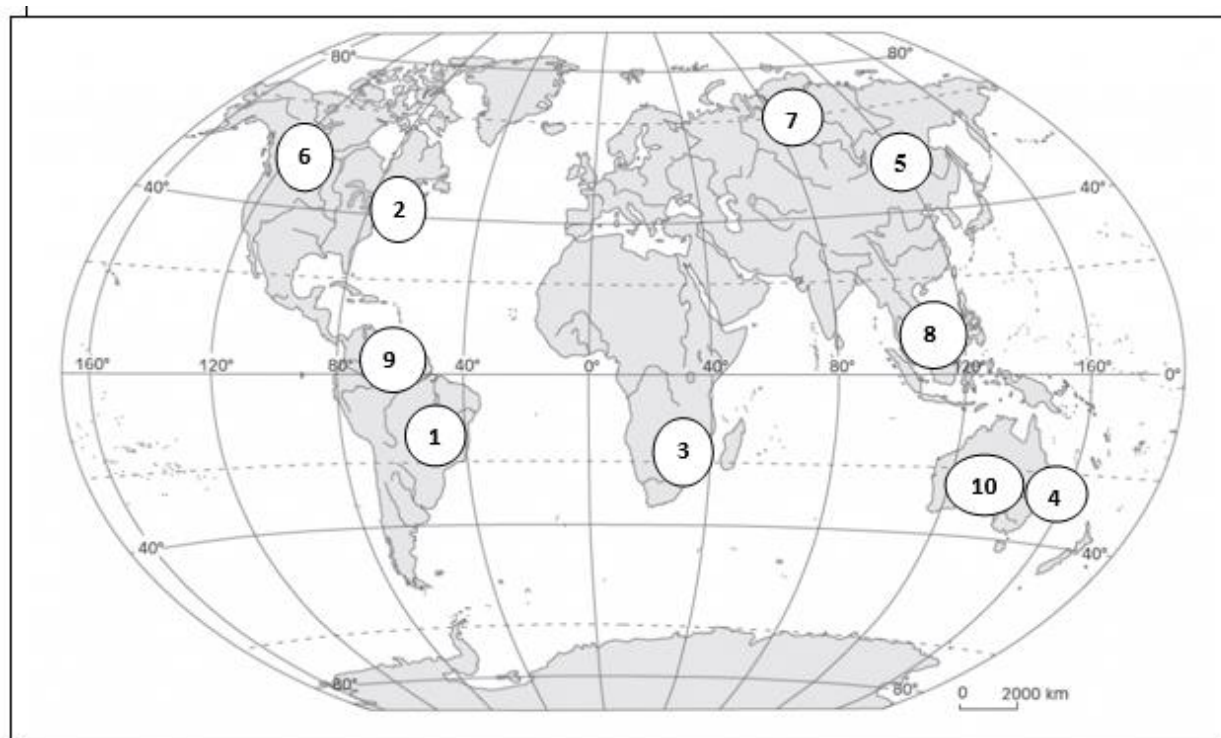
Źródło: *Teraz Geografia*, Toruń: Wydaw. SOP Oświatowiec, 2017.

Nr	Nazwa państwa	Nazwa stolicy
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Zadanie 22. (0-3p.)

Na mapie świata, za pomocą cyfr od **1** do **10**, oznaczono ważne obiekty geograficzne.

Do nazwy każdego obiektu geograficznego wymienionego w tabeli przyporządkuj odpowiadającą mu cyfrę i wpisz ją obok.

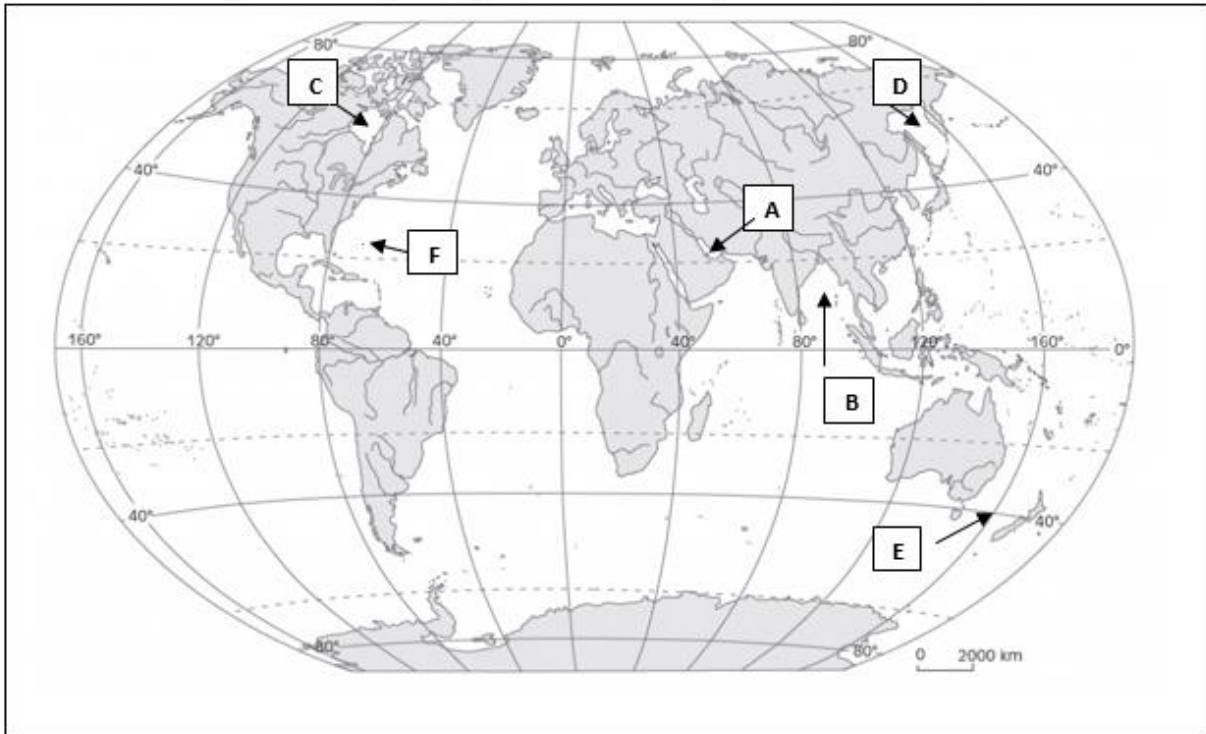
Źródło: www.geosilesia.pl

Góry Smocze		Rzeka Mekong	
Appalachy		Rzeka Orinoko	
Wielkie Góry Wododziałowe		Jezioro Bajkał	
Wyżyna Brazylijska		Jezioro Niewolnicze	
Nizina Zachodniosyberyjska		Wielka Pustynia Wiktorii	

Zadanie 23. (0-2p.)

Na mapie świata, za pomocą liter od **A** do **F**, oznaczono obiekty hydrologiczne. Rozpoznaj je i wpisz ich nazwy w odpowiednie miejsca w tabeli. Wybierz spośród wymienionych.

Zatoka Perska, Zatoka Bengalska, Zatoka Hudsona, Morze Ochockie, Zatoka Gwinejska, Morze Tasmana, Morze Sargassowe, Morze Karaibskie, Morze Arabskie

Źródło: *Teraz Geografia*, Toruń: Wydaw. SOP Oświatowiec, 2017.

A.	
B.	
C.	
D.	
E.	
F.	

Zadanie 24. (0-1p.)

Jedną z form ochrony środowiska przyrodniczego są parki krajobrazowe. Na obszarze województwa świętokrzyskiego wyróżnia się dwa zespoły parków: *Parki Gór świętokrzyskich* i *Parki Poniidzia*. Za pomocą znaku „X” zaznacz w tabeli dwa *Parki Poniidzia* spośród wymienionych.

A.	Jeleniowski Park Krajobrazowy	
B.	Szaniecki Park Krajobrazowy	
C.	Sieradowicki Park Krajobrazowy	
D.	Kozubowski Park Krajobrazowy	

Zadanie 25. (0-2p.)

Uzupełnij tabelę, wpisując charakterystyczny dla wskazanego województwa obiekt. Wybierz spośród podanych:

Kampinoski Park Narodowy, kamieniczki Kazimierza Dolnego, zamek we Fromborku, Dąb Bartek, Park Oliwski z katedrą, wyspa Wolin.

L.p.	Województwo	Obiekt
A.	świętokrzyskie	
B.	lubelskie	
C.	warmińsko-mazurskie	
D.	mazowieckie	
E.	zachodniopomorskie	
F.	pomorskie	